

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 71 (3233) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Bornemisza Géza az új iparügyi, Zsindely Ferenc az új kereskedelmi miniszter

Varga József négyéves miniszterségének gazdag eredményei

MTI jelenti: A Kormányzó Ur Öfömlétsága a miniszterelnök előterjesztésére Varga József kereskedelmi és közlekedésügyi miniszterium vezetésével megbízott iparügyi minisztert saját kérésére felmentette állásától és Bornemisza Géza nyugalmazott iparügyi minisztert iparügyi miniszterre, Zsindely Ferenc államtitkárt kereskedelem és közlekedésügyi miniszterre kinevezte. A Kormányzó Ur Varga Józsefnek fáradhatatlan és odaadó munkásságáért teljes elismerését fejezte ki.

Dr Varga József négyéves munkája

Dr Varga József közel négy éven át töltötte be az iparügyi miniszteri széket s három és fél éven át egyúttal kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter is volt. Néhai gróf Teleki Pál felkérésére 1939 tavaszán kapcsolódott be a politikai életbe; előbb (május 9-én) államtitkár lett az iparügyi miniszteriumban, majd két és fél hónap múlva, július 25-én a Kormányzó Ur iparügyi miniszterre nevezte ki s ugyanez év őszén a kereskedelem- és közlekedésügyi tárca vezetésével is megbízta.

Korábban a politikai élettől távol állott dr Varga József s mint a József Nádor Műegyetem vegyész-mérnök karának nyilvános rendes tanára s korábban magántanára közel húsz esztendőn át kizárólag tudományos és pedagógiai munkásságot fejtett ki. Tudományos kutató munkásságával európai hírnevet szerzett magának. Tudományos munkásságának elismeréséül a Magyar Tudományos Akadémia még 1932-ben levelező tagjává választotta.

Dr Varga József miniszteri tevékenysége is igen gazdag volt eredményekben.

A magyar gyáripárt nagy szakértelemmel fejlesztette tovább, nagy körültekintéssel irányította a haditermelésre való átállítást s kezdeményező szerepet játszott a háborúval járó pótlóanyagok és műanyagok alkalmazása és előállítása terén. Az ipari anyagokkal való több évtizedes tudományos foglalkozása szinte predestinálta a háborús ipari anyaggyártás irányítására; ő szervezte meg az Ipari Anyaghivatalt is. Minden munkássága mellett nem hanyagolta el a szociálpolitikát sem, sőt további lépéseket tett az ipari munkásság helyzetének javítása terén. Elegendő itt rámutatni a bányanyugbér kérdésének rendezésére s a munkások gyermeknevelési segélyének felemelésére. Ugyanígy az intézkedések egész sorát hozta a kisiparos társadalom támogatása érdekében.

A közlekedés terén hasonlóképpen a nagy alkotások sora fűződik dr Varga József miniszterségéhez. Itt el-

sősorban említendő a szeretfaiva—dél-délkeleti vasut megépítése, ami a lehető legmostohább körülmények között folyt le, de a kitűzött időre mégis elkészült s a Székelyföldnek az ország vérkeringésébe való bekapcsolásával érezhető áldásos hatását. Ezenkívül minisztersége alatt épült meg a tiszapolgári és a medvei hid, amelyeket legutóbb adtak át a forgalomnak s erős ütemben folyik az obudai Árpád-híd építése is. Igen nagy feladatot jelentett a felrobantott délvidéki hidak roncsainak eltávolítása és a hidak részbeni helyreállítása. Óriási ut-

Dr Zsindely Ferenc az új kereskedelmi és közlekedésügyi miniszter

Dr Zsindely Ferenc 1891-ben született Kisvárdán. Református, nős. Atyja kuriai bírósági tanácsos volt, a komáromi törvényszék Trianon előtti utolsó magyar elnöke. A középiskolát a komáromi Szent Benedekrend gimnáziumában és a pápai Református Kollégiumban végezte, a jogi diplomát és az ügyvédi oklevelet a budapesti egyetemen szerezte meg. A háború kitörésekor önként jelentkezett szolgálatra és majdnem három évet töltött a fronton. Emlékplakos tűzérőhadnagy, a bronz Signum Laudis, a kieszűst vitézségi érem és a Károly csapatereszt tulajdonosa. Harctéri szolgálata közben Komárom vármegye 1915-ben szolgabíróvá, két év múlva pedig vármegyei aljegyzővé választotta meg. 1918-ban főispáni titkár és tiszteletbeli vármegyei főjegyző lett s 1919-ben mint miniszteri segédtitkár a kisebbségi ügyek minisztériumába került. 1921-ben neveztek ki pénzügyi titkárrá a pénzügyminiszteriumba s ott szolgált képviselővé történt megválasztásáig. Beutazta egész Európát, hivatalos megbízatással több kereskedelmi és pénzügyi tárgyaláson vett részt Prágában és Bécsben.

Komárom város 1931-ben választotta meg egységspárti programmal képviselőjévé, 1935-ben pedig a Nemzeti Egység Pártja programjába egyhangú mandátummal küldte újból az

építő tevékenység is folyt dr Varga József minisztersége alatt. Ebben az időben tért át Magyarország — minden zökkenő nélkül — a jobboldali hajtási irányra s az ő minisztersége alatt törölték el a városi közúti és kövezeti vámkokat.

Igen nagy összegeket juttatott beruházási célokra, a MÁV-nak új mozdonyok és személykocsik, de főleg új teherkocsik gyártására.

A háborús lehetőségekhez mérten mindent elkövetett, hogy külkereskedelmi kapcsolatainkat fenntartsuk, ahol lehet kimélyítsük.

Most, amikor közel négyéves miniszterség után dr Varga József saját kérelmére s a miniszterelnökkel való legtelegebb egyetértésben kiválik a kormányból, újabb feladatok várnak dr Varga Józsefnek, akinek kutatómunkásságát és gazdaságpolitikai tevékenységét a magyar tudományos élet és a magyar gazdasági élet a jövőben sem fogja nélkülözni.

országyűlésbe. Az 1939-es választások során is Komárom mandátumával került a Házba.

A képviselőháznak igen szorgalmas tagja volt, tudásával és munkásságával csakhamar elismerést és tekintélyt

Bornemisza Géza az új iparügyi miniszter

Bornemisza Géza 1895-ben született Munkácson. Római katolikus, nős. A középiskolát a debreceni piarista gimnáziumban végezte, utána a Műegyetem gépészmérnöki karára iratkozott be. Mint műegyetemi hallgató 1915 májusában bevonult és az olasz harcra került. Résztvett a tirolai és az 1918. évi olasz offenzívában. Aknave-tő-osztag parancsnok volt, főként különleges műszaki feladatokat teljesített s több kitüntetésben részesült. Az összeomláskor, mint tartalékos hadnagy leszerelt, folytatta tanulmányait és igen jelentős szerepet vitt az egyetemi ifjúság életében. Ő alapította meg az egyetemi zászlóaljot, majd a Hungaria Bajtársi Egyesületet, amelynek tíz éven át vezére volt. Sok diákjóléti intézkedést hozott életre. 1920. évben kitüntetéssel szerezte meg a műegyetemi diplomát s mint a Műegyetemnek abban az évben legjobb hallgatója, a Fábian-jutalomdíjjal ré-

szerzett magának. Sok törvényjavaslat előadói tisztét töltötte be, majd a költségvetések főelőadója lett. A Kormányzó Ur pénzügyi téren szerzett érdemei elismeréséül 1934-ben kincstári főtanácsossá nevezte ki. A kormánypart életében egyre több tekintélyre tett szert s hosszabb időn át töltötte be a Nemzeti Egység Pártja alelnöki tisztségét, amelybe egyhangú bizalom emelte.

A Kormányzó Ur 1938 februárjában nevezte ki a vallás- és közoktatásügyi miniszterium államtitkárává s ezt az állását megtartotta gróf Teleki Pál vallás- és közoktatásügyi minisztersége idején is, 1939 februárjában pedig gróf Teleki Pál miniszterelnök mint régi bizalmas munkatársát a miniszterelnökségre hívta meg államtitkárrá. Ebben a bizalmi állásban Bárdossy László és Kállay Miklós miniszterelnöksége alatt is megmaradt egészen miniszterre történt kinevezéséig.

A szakirodalomban és a szépirodalomban egyaránt sikeres multira tekint vissza. A napi sajtóban és a szaklapokban nagyon sok pénzügyi s közgazdasági cikke jelent meg, az általános forgalmi adóról és a gabonajegyrendszeréről pedig szakkönyvet is írt.

Komárom város díszpolgára s tagja Komárom vármegye törvényhatóságának és kisgyűlésének. A dunántúli református egyházkerület főjegyzőjévé választotta meg.

szesült. Pár évig tanársegéd volt professzora, Söpkéz Sándor mellett az elektrotechnikai tanszéken, azután mint szakértő a Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.-hoz került s fontos szerepe volt a vidéki városok villamosításában.

A politikai életbe 1932-ben kapcsolódott be, amikor a frontharcos-párt listáján Budán törvényhatósági bizottsági taggá választották meg. Főként gazdasági kérdésekkel foglalkozott. Néhai Borvendég Ferenc polgármester mint vezérigazgatót, őt akarta az egyesítendő fővárosi villamosági és gázüzemek élére állítani. Borvendég halála után pedig mint utódját emlegették. A Kormányzó Ur 1935 márciusában nevezte ki kereskedelmi miniszterre az újjáalakult Gömbös-kormányba s bemutatkozását igen nagy rokonszenvvel fogadták. Hat hónapig töltötte be a második Gömbös-kabinetben a kereskedelmi tárca, majd

iparügyi miniszter lett s ezt a tisztelet a Darányi- és Imrédy-kormányban is megtartva, több mint három éven át töltötte be, közben pedig több mint két és fél éven át a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium vezetésével is megbízta a Kormányzó Ur. 1938 november 15-én kivált az Imrédy kabinetből s 1939-ben visszavonult a politikától és ismét a gazdasági életben vállalt vezető szerepet. Az Ipari Munkaszervező Intézet élén igen eredményes munkásságot fejtett ki az ipari üzemeknek hitellel való ellátása s a háborus termelésre való kibővítése és modernizálása terén. Észak-Erdély visszacsatolása után azonnal hozzáfogott az erdélyi IMI megszervezéséhez s ez intézet munkásságának áldásos hatását máris érzi Erdély ipara.

LETETTE AZ ESKÜT A KÉT ÚJ MINISZTER

Az Új Nemezedék írja: Bornemisza Géza új iparügyi miniszter és Zsinély Géza új iparügyi miniszter és Zsinély Géza új iparügyi miniszter ma délután tették le a hivatali esküt a miniszterelnök jelenlétében. Perényi Zsigmond báró koronőr, mint zászlósúr vett részt az ünnepélyes aktuson. Az esküszöveget báróházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár olvasta fel. A miniszterelnök az új minisztereket magánkihallgatáson fogadja.

Eltemették Sztarill Ferencet

Nagyvárad. Saját tud. Tegnap már hírt adtunk Sztarill Ferenc haláláról. Temetése hétfőn délután 4 órakor volt az olasz temető Haller-kápolnájából. Nagyszámú közönség kísérte el utolsó útjára az elhunytat. A temetési szertartást Gálffy Sándor apát vezegte papi segédlettel. A közönség soraiban városunk több vezető embere jelent meg. A megjelentek között volt dr. Hlatky Endre városi főispán, dr. Soós István polgármester, Brásztel Lajos kanonok, Halász Gyula volt velencei plébános, Szilágyi Dozsa premonstrai perjel, Wallner Győző Szent József intézeti igazgató, a mérnöki kar számos tagja és az építőmesterek küldöttsége, akiknek sorából nagyon sokan kaptak maradandó hatást Sztarill Ferenc gazdag tudásából. Hiszen alig van Nagyváradon nagyobb építkezés, amely valamiképpen összefüggésbe ne került volna Sztarill Ferenc nevével. Nevéhez fűződik az Emke-palota, a Kossuth Lajos utcai Káptalan-palota, a Katolikus Kör belső része, a Kolozsváry-ház, a Sas-palota építésében nemcsak építészeti, hanem anyagilag is erősen érdekelve volt. Azonkívül számos vidéki templomot is épített. Általában elmondhatjuk róla, hogy Rimanóczyval együtt a kilencszázas évek elején megindítja azt a nagy építészeti munkálkodást, amely megteremtí Nagyvárad mai képét. Ő készítette el a Kazinczy utcai városi bérház első tervpályázatát. Épp most foglalkoznak a bérház ügyével és a napokban volt helyezni szemle, amely Sztarill Ferenc 20 évvel ezelőtti elgondolásának adott igazságot.

Halálának oka végelgyengülés volt. Halála előtt 3-4 nappal még fennjárt és esesett. Ekkor ágyba feküdt és több fel sem kelt. De az utolsó pillanatig ésszel volt, míg a halál ki nem oltotta gazdag életét. Eltávozott közülünk, de emlékének alkotásai sokáig hirdetni fogják.

Ismét megrendezi a Baross Női Tábor nagy tavaszi divatbemutatóját

70 nagyváradai iparos vonul fel az idei seregszemlén

Nagyvárad, március 30. A Baross Női Tábor az elmúlt évben nagy sikerrel rendezte meg a helybeli iparosok javára és érdekében divatbemutatóját. A tavalyi nagy siker szinte kötelességgé tette, hogy a divatbemutatót ebben az évben is megrendezzék. Az idei divatbemutatót 60-70 helybeli iparos: női divatszabó, szücs és fehérneműkészítő

vevő részt. Külön érdekessége lesz a bemutatónak, hogy a környék magyar népi viseletét is bemutatják. A bemutató szereplői Nagyvárad urhölgyei lesznek. A rendezőség dr. Horváth Györgynével és dr. Kovács Sándornéval az élen már megkezdte munkáját a bemutató sikere érdekében.

Közyűlést tart a város törvényhatósága

Nagyvárad, március 30. Nagyvárad város törvényhatósága március 31-én közgyűlést tart, amelyen több fontos kérdésben kerül sor határozatra. A közgyűlés tudomásul veszi a belügyminiszteri leiratot dr. Soós István jogármester kinevezéséről. Tárgyalásra ke-

rül azután a gróf Tisza István-út burkolásának korszerűsítési munkálatok kérdése.

Ugyancsak ezen a közgyűlésen tárgyalják a második népfürdő létesítésének az ügyét is.

Korlátozták az autóforgalmat Svájcban

Zürichből jelentik: Március elseje óta korlátozták a távolsági teherautóforgalmat, valamint teljesen megtiltották a tereaszépkocsik forgalmát. Az autóbuszok egyébként már hónapok óta nem kaptak üzemanyagot és eddig is csak a tartalékból vagy különböző pótlanyagból éltek. Remélik, hogy a Chur mentén Ems-ben épített facukrosító gyár

hamarosan megkezdje a motorhajtásra megfelelő elketonkeverékek szállítását. Februárban az összes gépjárművek részére 25 százalékkal csökkentették a kivitelt benzinmennyiséget, de megszigorították az autók átépítésére vonatkozó rendeleteket is. Az üzemanyaghiány mellett egyre jobban előtérbe kerül a gummiabronchhiány is. (TEK)

BAKCSY ÁDÁM

Azok, akik ismerik a bécsi döntést megelőző mástól, két évtized bukárestti magyar életét, különös megilletődéssel olvasták a gyászjelentést: meghalt Bakcsy Ádám vendéglős mester.

Nem volt nála ismertebb, népszerűbb ember a román fővárosban. Az ő vendéglője a bukárestti magyar társadalom minden rétegének találkozóhelye volt s aki belépett az Akadémia-utcai Bakcsy-étterem ajtaján, eltejelethette, hogy idegenbe vetette a sorsát. Hangos, majdnem kizárólagos magyar beszéd, magyar levegő, cigányzene fogadta s az ételekben, amelyek az asztalra kerültek, megtalálta az ember a honi konyha minden ízét, zamatát.

A bennszülöttek nem is nagyon érezték jól magukat a Bakcsy-vendéglőben. A kisebbségbe jutottak, a megürettek szerénységével húzódtak meg asztalaiknál és fojtott bosszúsággal figyelték a körülöttük hullámzó magyar áradatot, az esténként szilaj csárdászósokig lendülő magyar vidámságot. Ritkán fordult elő, hogy zavaró fellépéssel igyekeztek volna gátat vetni ennek. Néha az volt az ember benyomása, hogy a Bakcsy-vendéglő területenkívüliséget élvez Bukarest közepeén, oly fesztelenül lármázott, dalolt, szórakozott itt mindenki magyarul. Bakcsy Ádám szereltemélő modora, diplomáciai készsége, vendéglős-szakértelme s nem utolsósorban Bakcsynénak ennek a megjelenésében is oly kiválóan jellegzetes magyar asszonynak a konyhaművészele szerelte meg az étterem számára ezt a kedvezményezett hely-

zetet, amelyben a legutolsó időkig alig idézett elő törést az egyre jobban elhatalmasodó román nemzeti türelmetlenség.

Jól ment az Akadémia-utcai Bakcsy-étterem. A fénypontját jelentette ez a kitűnő vendéglős bukárestti pályafutásának. Mert voltak az ő életének sötétebb szakaszai is, amelyekbe hol a szerencse forgandósága, hol lelkenek bohém rejtelmei sódorták. De sohasem adta csüggedésnek a fejét. Ha elbukott vagy elbukott, szívós magyar élniakarással gyorsan talpra állt megint. Ha nem tudott egy tönkrement nagyvendéglős romjából máig kiskocsimát sem építeni, egyszerű étkezdét nyitott, kiírta a kapura, hogy itt erdélyi konyha van és tutótűzként terjedt el új kezdeményezésének híre a bukárestli magyarok között, akik kevés pénzzel, hazai ízű étkezéshez óhajtottak jutni a román fővárosban. Egy időben a főposta közelében volt kis kifőzdéje; a konyhán keresztül kellett bemenni, rotációs papírral terített asztalokra szolgálták fel az ebédet, de a Bakcsy név márka volt itt is. S a szerény étkezde látogatói között meg lehetett találni a bukárestli magyarság átvonuló részének minden rétegét a fogkefe-ügvnőktől a postai főellenőrig, a kőművestől az állást kereső magántisztviselőig. Korképet lehetett rajzolni a Bakcsy-étkezdében azokról, akik Erdélyben valamikor voltak valakik s leszegényedve, ki-ebredalva Bukarestben igyekeztek léteapot teremteni maguknak. Áldás volt ezeknek Bakcsy Ádám szíves magyar köszönetére, olcsó étlapja s a

Mozik műsora:

APOLLÓ: Éjtéli gyors.
BELVAROSI: Viki.
KORONA: Házassággal kezdődik.
CASINO: Donpárti karácsony és Ir. land zsarnoka.

Április 4-én lesz a Hivatásszervezet „Munkások a honvédcsaládokért” estje

Nagyvárad. — Vasárnap rendezi meg a város keresztény munkássága „Munkások a munkáscsaládokért” műsoros estjét a Református Kulturpalota improzázó nagytermében. Az estély keretében bemutatásra kerül Kárpáti-Gregor: „Ahol a Duna folyik” című 3 felvonásos hazafias operettje. A Városi Villamos Vasut zenekara Bornemisza Zoltán karnagy vezetésével és a Hivatásszervezet műkedvelő gárdája élén Kárpáti M. Géza rendezővel erős ütőben folytatják a próbákat. A darab szereplői: Kiss József, Nyerges Kálmáné, Tóth István, Kiss János, Osváth Gizella, Kárpáti M. Géza, Them Juci, Rózsa Mária, Nemecek Sándor, Nagy Endre, Balázi István, Varga Böske, Ujhelyi Valéria, Bogdán Juci, Szücs Juci, Drule Irén, Szabó Gizi, Havor Borbála, Juhász Ilonka, Duka Juci, Kiss Juci, Mosoly Juci, Nánási Böske, Balázi Antal, Surányi Erzsébet, Tikos Irén és Kóty Péter mind-mind szívetléllel dolgoznak a siker érdekében. A jelmezeket és az új díszleteket mind meglepetésnek számítják.

támpont, amelyet a kis ékezdés magyar légtörővel a küzdélményes új életre indulók számára jelentett.

De az ilyen mélypontokon nem sokáig maradt meg Bakcsy Ádám. Rövidesen újabb, magasabb színvonalú vállalkozásáról értesültek hűségese vendégei, akik követtek őt az emelkedés állomásain át mindenüvé az Akadémia-utcai kitűnő étteremig. Itt hamar egyenesbe került Bakcsy Ádám. Gyagyonra tett szert, tanyát vásárolt Bukarest környékén, gazdálkodott is mellesleg és bőségesen ellátta virágzó üzemét saját gazdaságának termelvényeivel. Elcselt bukárestti magyarok tömegével keresték fel s Bakcsy Ádám nem csinált nagy gondot magának ingyen kosztosai folyton növekvő létszámából. Jólékonysági akciója kiteljesítette azt a társadalmi értéket, amely vendéglőjét a magyar összetartás ápolásában mondhatni minden magyar egyesületnek és intézménynek magasán följe emelte.

A bécsi döntés Nagyváradra hozta Bakcsy Ádámot is. Itt a Kapucinus-utcaiban, a régi Kék Macska helyén nyitott vendéglőt és hősiesen viselte azt a családást hogy tőle, az érdemes szakembertől hónapokon át megtagadták az illetékesek az italmelési engedély kiadását... De leküzdötte ezt az akadályt is és felvirágoztatta üzletét, amelyből most, hetvenhárom éves korából ragadta ki a halál.

A nagyváradai közönség, amely rövid idő alatt szeretetébe fogadta őt, részvételt velle tudomásul elköltözését. (j. b.)

Mozgó hadműveletekbe kezdtek a Mareth-vonal védői

Meghiusultak a 8-ik brit hadsereg bekerítési kísérletei. A keleti arcvonalon lehetetlenné tette a harcok folytatását a felázott talaj

Ankara. (MTI.) A Német TI jelenti: Hétfőn megkezdődtek az új török-német kereskedelmi szerződés megkötésére irányuló tárgyalások.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A Pearl Harbour elleni támadás napjától 1943 március végéig a német olasz, japán tengeri és légi erők több mint tizenkilenc millió tonna 2350 elenséges kereskedelmi hajót sülyesztettek el.

1350 helységet foglaltak el a német csapatok a Don és a Dnyeper között

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Német csapatok a Don és a Dnyeper között sikeres harcokban 1350 helységet foglaltak el, köztük negyven nagyobb helységet, illetve várost.

Berlin. (Interinf.) A keleti arcvonalon a felázott talaj a harcok további folytatását lehetetlenné tette. Vasárnap csaknem valamennyi szakaszon teljes nyugalom volt. A kubani hídfőnél gyengébb szovjet előretörések alkalmával nagy veszteséget okoztak az ellenségnek. Sok foglyot és nagy zsákmányt ejtettünk. Német vadászok 19 szovjet gépet lelőttek. Zsevszktől északra német gépeit kötelek elfoglaltak egy a bolsevisták által szívésen védelt helységet. Sztarajarszánál a szovjet több lovasszerezzel újra támadásra indult. A támadást még előkészületi állapotában szétverték a németek. A Ladoga-tótól délre megkísérelt szovjet támadást is meghiúsítottuk és sok foglyot ejtettünk. Nagy zsákmány ejtettek gyalogsági fegyverekben. A bolsevisták 28 repülőgépet vesztek.

Heves harcok dúlnak Kairouan, el Hamma, Zuara és Medzsasz el Bab vidékén

Berlin. (Interinf.) Bár az angol-amerikai megszálló csapatok Dél-tunizban a már nyolc nap óta tartó támadások során jelentékeny veszteséget szenvedtek, vasárnap mégis széles arcvonalon folytatták a támadást. Rommel kötelei nagyszerű ellenállást fejtenek ki a számban és fegyverben túlsúlyban lévő ellenséggel szemben. Lendületes és villámgyors akciókkal kezükben tartják a kezdeményezést. Kairouan irányába az ellenség nagy páncélos erőkkel újból támadásra indult, de visszautították őket. Maknassytól keletre német csapatok elfoglaltak egy dombhátat és biztosították magukat az oldaltámadás veszélye elől. Vasárnap a hajnali órákban az ellenség páncélos erőkkel igyekezett ezen a vidéken teret nyerni, de visszaverték őket. Német páncélosok El Hamma vidékén sikeresen visszaverték az angol gyalogsági és páncélos kötelek előretörését. Elkeseredett ütközetekre került sor. Az ütközetek a német páncélosok győzelmévei végződtek. Nem kevesebb, mint 28 páncélos megsemmisítettek.

Észak-Tunizban a tengely állásai

az ellenség vasárnap egész nap támadta. Angol gyalogos és páncélos kötelek Zuara szakaszán előretörték, de dél felé visszavonultak. A délután órákban a német és olasz védőállásokat ezen a vidéken hátrább kellett vonni, mert az oldaltámadás veszélye fenyegetett. Egy német kötelek, amelyet már elvágtak, elszánt harcokban átverekedte magát az új állásokig. Az áttekinthetetlen terepen rendkívül komoly, mindkét félre igen veszteséges harcok folynak. Március 29-én a hajnali órákban az egész szakaszon felélénkültek a harciselek-

Az egész déli arcvonal szempontjából nagy kihatásuk van az El Hammánál folyó harcoknak

Bern. (Bud. Tud.) A déltunizsi harcokról a svájci lapok jelentik, hogy az El Hammától délre lévő támaszpontok ellen március 26-án indított támadás bizonyos fejleményeket hozott, amelyek következtében a Mareth-vonal védői mozgáshadműveletekbe kezdtek. Maknasy vidékén a szövetségesek járőrei igen tevékenyek. Jelentik még, hogy a brit, amerikai és francia csapatok valamennyi arcvonalon mozgásban vannak. El Hammánál a britek heves harcban állnak a tengelycsapatok utóvédelmével.

Berlin. (Bud. Tud.) A 8-ik brit hadseregnek az a megváltozott támadási taktikája, amelyet a Mareth-vonalon lévő német-olasz állások ellen megkísérelt frontális támadás kudarcra után a Mareth-vonal nyugati szárnya ellen kezdett, — mint a német fővárosban megjegyzi — Rommelt nyilvánvalóan új helyzet és új feladatok elé állította. Montgomery a Mareth-vonal hátában lé-

Német katonaruhába bújtatott szovjet erők betörése és megsemmisítése a német vonalakban

Berlin. (MTI.) A NTL. jelenti: Napok óta hiábavaló támadást intéztek a bolsevisták a Ladoga tótól délre a német állások ellen. A német gránátosok a spanyol önkéntesekkel együtt újból és újból visszaverték a bolsevistákat és súlyos veszteséget okoztak nekik. A bolsevisták végül is, hogy valami eredményt érjenek el, a vörös gránátosokat német egyenruhába bújtatták. A csel sikerült. A német gránátosok az esti szürkületben felvonuló oszlopokban saját csapataikat vélték és átengedték őket. Az

tesített súlyponttal szemmel láthatóan azt a célt akarta elérni, hogy Rommel déli arcvonalát felgöngyölítse. Német részről ezzel azt juttatták kifejezésre, hogy az el Hammánál folyó harcok az egész déli arcvonal sorsa szempontjából nagy kihatással vannak. Német részről már eleve tudatában voltak a veszélynek. Ezzel kapcsolatban kiemelik, hogy a 8. angol hadsereg bekerítési kísérletei a német és olasz kötelek elszánt ellenállásán és ellentámadásain kudarcba fulladtak. A harcok általános helyzete többé-kevésbé áttekinthetetlen. Még nem lehetett tisztázni ezzel kapcsolatban milyen jelentősége van Középtunizban az 5-ik amerikai hadsereggel folytatott harcoknak. Egyébként német részről kiemelik, hogy a német-olasz elhárító mozgásharcot épségben lévő erőkkel folytatják. Ezzel a tengelycsapatok védelmi arcvonalának töretlen szilárdságát hangsúlyozzák.

éjszaka folyamán azután a bolsevikiek hátulról támadták meg a német állásokat. A német katonák először azt hitték, hogy olyan saját kötelekekről van szó, amelyek elvesztették a tájékozódást. Amikor azután a bolsevisták benyomultak a német állásokba, felismerték őket. Elkeseredett küzdelem után teljesen szétmorzsolták az orosz erőket. A bolsevisták nemzetközijogellenes magatartása semmiféle eredménnyel nem járt.

Ujabb angol légitámadás Berlin ellen

Berlin. (MTI.) A NTL. jelenti: Azok a brit repülőgépek, amelyek a március 30-ra virradó éjjel Nyugat- és Észak-németország területe fölé repültek be, a birodalmi fővárost is megtámadták. Néhány bombázó megjelenése következtében Berlinben 1 óra 30 perckor légi-riadót rendeltek el, amely 2 óra hosszat tartott. Az ellenséget erős légvédelmi tűz és sok éjjeli vadász fogadta. A különböző városrészek lakónegyedére gyújtó- és rombolóbombák estek. A lakosságnak

veszteségei voltak.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: Gyors német harcigépek hétfőn a déli órákban alacsony támadást intéztek Brighton városa ellen Anglia déli partján. Az előretörő német harcigépek teljesen meglepték az elhárítást, amelynek tüze csak akkor indult meg, amikor a német gépek bombákat dobtak le. Az elért telitalálatok jelentékeny rombolásokat okoztak. Hazatérőben a német repülő-

Anglia déli partvidékén lévő helyiségek katonai célpontjait veték tűz alá. Német vadászok egy angol gépet lelőttek.

Londonban újabb tárgyalások kezdődnek a szövetségesek között

Washington. (Bud. Tud.) Edén Kanadába való elutazása előtt a hét végén Roosevelt elnök vendégeként a Fehér Házban töltötte. Itt folytak le a szokatlanul hosszú megbeszélések, amelyeken Roosevelt elnökön és Edenen kívül résztvett Halifax washingtoni angol nagykövet, Wynant londoni amerikai nagykövet, Hull külügyminiszter, Sumner Welles külügyi államtitkár és Harry Hopkins. Résztvett ezenkívül a tanácskozáson Willam Strang, a brit Foreign Office szovjet ügyosztályának szakértője is.

Amszterdam. (MTI.) A NTL. jelenti: Amerikai jelentés szerint Edén Washingtonban megegyezett abban, hogy Londonban nemsokára tárgyalásokat fognak tartani. Az Egyesült Államok küldöttségét vezető Sumner Wellesen kívül résztvesz a tárgyalásokon Csungking Kina képviselője és a Szovjet képviseletében Majszi nagykövet is. A közeljövőben Wynant amerikai nagykövet visszatér londoni állomáshelyére.

Bern. (MTI.) A Stefani jelenti: A Neue Zürcher Zeitung newyorki tudósítója jelenti, hogy Edén, mint közvetítő, az Egyesült Államok és a Szovjetunió között súlyos kudarcot szenvedett. Ugyanez a tudósító hozzáfűzi, hogy az északamerikai külügyminisztérium ne kívánja, hogy London ebbe az ügybe beavatkozzék. Északamerikai politikai körök meggyőződése szerint a Szovjetunióval való jóvárendő viszonyt a két kormány között közvetlenül egymással kell rendeznie és nincs szükség harmadik hatalom közbelépésére.

MAGYAR HŐSÖK

Lőrincz Géza

Rendíthetetlen bátorságával s bajtársi önteláldozásával érdemelte ki előljárói, valamint bajtársai elismerését Lőrincz Géza szakaszvezető, a Don-menti harcokban.

1942. október 12-én Rozsdesztwanszkojenél az ellenség bekerítette egyik támpontunkat. Lőrincz szakaszvezető haladéktalanul a válságos helyzetbe került csoport segítségére sietett golyószórós raja élén. Sikertelen is az ellenségen át részt tört. Elérte a bekerített támpontot s annak futóárkából kézitámaspal verte ki a bolsevistákat. Eközben három foglyot is ejtett. Mikor pedig újból észrevette, hogy az ellenség elhurcolta a támpont egyik honvédjét, vakmerő bátorsággal a bolsevista csoport után vetette magát. Bár bajtársát már nem tudta megmenteni, mert az közben hősi halált halt, a menekülő öt bolsevista közül három kézitámaspal megölt, kettőt pedig foglyul ejtett.

Ugyanaznap délutánján észrevette, hogy egy 7-8 főnyi ellenséges csoport 6 súlyos sebesült fogoly honvédet akar átszállítani a Don vizén. Lőrincz szakaszvezető saját elhatározásából maga mellé vett öt honvédet, s habozás nélkül megtámadta az ellenséges csoportot. Ezek közül ötven halva maradtak a küzdelem helyén, a többi pedig foglyul ejtette. Ennek megtörténte után bekötözte sebesült bajtársait s veszteség nélkül visszatérve, valamennyit a segélqhelyre szállította.

Nagy sikere volt a magyar-német bajtársi estnek

Lurtz Eduard konzul a magyar-német bajtársiasságról mondott beszéde

Nagyvárad, március 30. Hétfőn este meleg testvéri hangulatú magyar-német bajtársi estet rendezett a Tűzharcos Szövetség nagyváradai csoportja. Nagyvárad közönsége mélyen átértékelte a megmozdulás társadalmi, kulturális és politikai jelentőségét és szorongásig megtöltötte a Szigligeti Színház nézőterét. Magyar részről ott voltak a Tűzharcos Szövetség vezetői: vitéz Báthory-Szűcs Sándor tábornok, Vitéz Zoltán és mások, továbbá a hatóságok képviselői és a német-magyar barátság lelkes hívei a társadalom minden rétegéből, míg a Német Birodalom képviselőiben Lurtz Eduard nagyváradai német konzul jelent meg, a helybéli német társadalom képviselőiben Denath Arthur, a birodalmi németek nagyváradai csoportjának vezetője és Francky Viktor, a Volksbund helyi elnöke, a Német Akadémia nagyváradai lektorátusa részéről pedig dr. Siemesz Marianne tanárnő vett részt a felemelő ünnepségen, amelyre a nagyváradai németek nagyszámban vonultak fel.

Az ünnepséget a magyar Himnusz és a Horát Wessel induló hangjai vezették be, majd az üdvözlő beszédekre került a sor a magyar és német nemzeti színekkel ékesített színpadon.

Báthory-Szűcs Sándor tábornok a Tűzharcos Szövetség nevében a következő beszédet mondotta:

Konzul Ur!

Mély tisztelettel és szeretettel köszöntöm a magam és Nagyvárad egész lakossága és a magyar Tűzharcos Szövetség Nagyváradai Csoportja nevében.

Köszöntöm és örömmel jelentem Önnek, mint a német birodalom képviselőjének, hogy mi nagyváradiak különleges és örökös hálaival gondolunk a másodiki bécsi döntésre, mely bennünket visszacsatolt és hazánkhoz. Hálaival gondolunk a német és olasz birodalomra, a Führerre és a Dúcra, akiknek bölcsesége és segítsége nélkül nem hangzana ma itt magyar szó.

Azóta a barátság, melyet a Birodalom iránt érzünk, a megpróbáltatások tisztító tüzeiben szétszakíthatatlan kapcsolattá erősödött össze.

A közös világszemléleti testvériség, a közös célokért folytatott küzdelem napról-napra erősíti fegyverbarátságunkat, melyről ma itt a belsőfronton is vidáman tesszük bizonyosságot, megcáfolva azt a klasszikus állítást, hogy „inter arma, silent musae“.

Ezen a mai estén megszólaló művészet azonban nem a béke álmához való menekülést, hanem a végső győzelemre törekvő lelkek fellángolását jelenti. Üdvözljük önt Konzul úr s Isten hozta a német művésztársakat és művészeket!

Eduard Lurtz konzul beszéde

A nagyhatású üdvözlő beszédre Eduard Lurtz német konzul így válaszolt:

Méltóságos Tábornok Ur!

Azokért a szívvel jövő és megtisztelő szavakért, amelyekkel méltóságod engem, mint a német birodalom helybéli képviselőjét, valamint a német művészeket, akik ezen az estélyen közreműködnek, üdvözölni méltóztatott, őszinte köszönetet mondok. Egyre hálámát fejezem ki azért a barátságos, valódi magyaros vendégszeretetért, amellyel a Tűzharcosok honfitársaimat fogadják. Természe-

tes kedves kötelességünknek tartottuk, hogy ezen a magyar-német bajtársestélyen résztvegyünk, hogy ezzel is bizonyosságot tegyünk arról a megingathatatlan egységről és barátságról, amely két népünk között fennáll.

A mai bajtársi est csak a muzsák békés és barátságos bízalmába vezet, melyek hatalmukat a csataszíjban sem veszítették el, de rendezői, a tűzharcosok kitüntetésekkel a mellükön bizonyosságot tesznek arról, hogy helyüket a háborúban is megállták és hősiességgel harcoltak közös céljainkért.

Ugy, mint annakidején a világháborúban és mint már annyiszor a történelem folyamán, ma is sziklaszilárdan állják a harcot a vitéz magyar csapatok a német seregek oldalán.

Most az angolszász plutokráciát és mindenekelőtt a bolsevizmust kell legyőznie, amely egész Európát a vér és nyomor tengerébe szándékozik fojtani.

Ennek a harcnak első győzelmét már 1919-ben Magyarország megmentője, a Kormányzó Ur Őfőméltósága kivívta.

Bölcs vezetését követve, a magyar seregek ma is vállalva a szövetséges ha-

dakkal hősi és győzelmes harcban védelmezik Európa kultúráját.

Ha a mai est a népeinket összekapcsoló művészetnek és kultúrának is van szentelve, még sem szabad megfeledkezniük a harctéren küzdő hőseinkről, akik egy békés és szebb jövőért harcolnak és győznek. Ehelyről küldjük nekik forró üdvözléseinket és szívből jövő jókívánságainkat.

A bajtársi est művészi számai

Az üdvözlő beszédek után a műsor művészi része következett. A magyar számokat Szabó Ernő, a Szigligeti Színház tagja konferálta be kedvesen, ötletesen, míg a német művészek fellépése előtt Jup Hussels látta el a bemondó szerepét rokonzenszerű közvetlenséggel, szellemesen.

A közönség nagy szeretettel fogadta a magyar és a német művészeket egyaránt. Háromy Imrenek, az Operaház kiváló baritonjának magyar dalai lelkes tetszést arattak s Ottrubay Melinda, az Operaház tündérszép primabalerinája

mindkét táncszámával, amelyeket Brada Rezsővel lejtett, valóságos magával ragadta nézőit. De legnagyobb sikere Rózsa Valinak, a rendkívüli tehetségű előadó-művésznének volt. Megjelenése, hangjának bensőséges melege, közvetlensége és a biztonság, amellyel dalainak rejtett szépségeit és nyilvánvaló csattanóit egyaránt érvényre emeli, Medgyossay Vilma, a legnagyobb magyar dízőz mellé emeli őt. Forró kapcsolatot teremtett a színpad és a közönség között, amely ezretteljes tapssal jutalmazta teljesítményeit.

A német Herbert Ernst Groh operabájos tisztá tenorja és Tresl Rudolf előadóművész vidám bécsi dalai is teljes sikert arattak, de a magyar közönség mégis Simó Margitot, a magyar származású neves filmszínésznőt ünnepelte a legnagyobb szeretettel, aki dalokkal és egy szép táncszámmal szerepelt. Az ő fellépésének bemondásánál kedves — inszenált — ösztöztetés keletkezett a magyar és a német bemondó között, mert mind a kettő magának tulajdonította a művésznőt, de rövid mulatságos vita után — nem minden szimbolikus jelentőség nélkül — példás megegyezés létesült a két érdekképviselet között s ki-ki a maga nyelvén, egyszerre jelentette be Simó Margitot, illetve Margaret Symot...

A magyar művészi színvonalú, szép és változatos művészet a Rákóczi induló hangjaival ért véget. (*)

Közgyűlést tartott a Háztulajdonosok Szövetsége

Új tisztikart választottak. Dr. Tripsó Sándor ny. táblaelnök az új elnök

Vasárnap délelőtt a zsúfolásig megtelt városközi díszteremben nagy érdeklődés mellett tartotta meg közgyűlését a Nagyvárad Háztulajdonosok Szövetsége. E nagy érdeklődésnek oka kétségtelen azoknak a súlyos érdekeknek előtérbe nyomulása, melyeket a háborús állapot vetett fel.

A közgyűlést dr. Kaczián Kálmán királyi közjegyző, a szövetség társelnöke vezette le. Beszámolójában foglalkozott az elnökségről lemondott Kőszeghy József műszaki tanácsos, városi főmérnök, valamint a főtítkárságról lemondott dr. Lengyel Zsigmond és a jegyzőségről lemondott dr. Váradi Odón működéséről.

Az elmúlt évben a Háztulajdonosok Szövetsége tevékeny munkásságot fejtett ki az új víz- és csatornadij szabályrendelet tervezetének kidolgozásánál és az előkészítő bizottságnál sikerrel működött közre a tekintetben, hogy a román impérium alatt behozott férőhely szerinti vízdíj helyébe a vízfőző által kimutatandó és valóságban elfogyasztott mennyiség vétessék fizetési alapul. A Szövetség elnöksége törvényhatósági tagjai által kiküldötték a város közgyűlésénél, hogy a pénzügyminiszterhez oly felterjesztést intézzen, amelynek értelmében a házadó alapjául a lakbér a víz és csatornadij nélkül vétessék alapul, mert a házadó törvény rendelkezése szerint a vízdíj csak az esetben számítható le a bruttó házbérből, ha a víz és csatornázási szabályrendelet azok fizetésére a lakót és nem a háztulajdonost kötelezi.

A Szövetség a város polgármesteréhez előterjesztést tett a város ház és üzlet stb. béreknek oly mértékben való emelésére, hogy az 1939 szeptember 1. napjával rögzített alacsony bérek oda emeltessenek, ahogy a meg nem szállt terület lak és üzletbérei voltak.

Az elnök ismertette azon legutóbbi

bi miniszterelnöki rendeletet, melynek értelmében esetleges légi támadás bekövetkeztével kárainak megtérítésére a kormány egy alapot létesít, melynek létesítéséhez a háztulajdonosok a lakóktól a bruttó bérek 3 százalékát szedhetik. E rendelet ismertetésére a Háztulajdonosok Szövetsége a közeli napokban hírlapilag visszatér.

Rámutatott az elnök arra, hogy a Háztulajdonosok Szövetsége ma már nem egy érdekképviselet, célja nem az, hogy a házbérek minél magasabb emelését eszközölje ki, hanem, hogy a házakra és lakásokra vonatkozó rendeletek megalkotásánál az irányban működjenek közre, hogy a háztulajdonosok terhe csökkenjen és így a lakberek emelése minél kisebb mértékben válljon szükségessé és hogy megelőzzük azt a nagy értékpusztulást, ami a világháborúban is a béreknek a békebeli házbérek számszerűségében való megtartásával nemcsak a jövedelmezőséget szüntette meg, hanem teljesen lehetetlenné tette az épületek karbantartását és leszerényítvén a házak tulajdonosát, azok kénytelenek voltak házaikat a háborús konjunktúrával felgazdagottnak potom áron eladni és így városunkban is a házak ezrei jutottak régi magyar családok kezébe a volt világháborús konjunktúrából, valamint a román megszállás által privilegizált helyzetbe jutott új polgárok zsákmányává.

E miatt folyik ma annyi per bíróságunknál az így kényszerből eladott házak visszaperlése, vagy kártalanítása iránt.

Dr. Kaczián Kálmán rámutatott arra is, hogy a város háztulajdonos közönségének nagy része vagy nem törődömségből, vagy pedig azzal a kényelmes elgondolással, hogy a Szövetséget az ő tagsága és így tagsági díj fizetése nélkül is azok érdekében is dolgozik, akik a Szövetkeznek nem

tagjai — még eddig nem léptek be. A takarékoságnak ily módja már más jelzőt érdemel és a város háztulajdonos közönségétől a Szövetkezet joggal elvárhatja, hogy abba minden háztulajdonos belépjen, ha csak nem kenyérkérdést jelent nála a tagsági díjra fizetendő néhány pengő. A tagok számának gyarapodása és ezzel a tagdíjak növekedése lehetővé tenné, hogy a Szövetség összes tagjainak díjtalanul rendelkezésére álljon mindenféle adó vallomásának megtételénél, mert fedezethez jutna, melyből az adóvallomások idején néhány szaklépést tisztviselőt alkalmazna az adóvallomások szakszerű kifogástalan kitöltésére.

Ezután megejtette a közgyűlést a választást, melyben közfelkiáltással megválasztotta elnöké: dr. Tripsó Sándor nyugalmazott táblai tanácselnököt, másik társelnökké Máthé Pál igazgatót, főtítkárrá: dr. Mucsi Imre ügyvédet, titkárrá dr. Dévald László ügyvédet, jegyzővé dr. Pécsi Imre táblai jegyzőt. Elnöki tanács tagokká: Kőszeghy József ny. v. főtanácsost, Ungváry Antal táblai tanácselnököt, Jelinek Géza ny. v. főszámvevőt, Kolozsváry Sándor táblabíró, dr. Miskovszky Jenő ügyvédet, Altnóder Endre ny. v. főtanácsost, Fenessy László építész, András István p. t. hiv. igazgatót és dr. Kalas László ügyvédet.

Iparosok figyelmébe!

Ezúton hozzuk iparostagjaink figyelmébe, hogy azon iparosok, kik fa és kovacszen helyett kösznet tudnak használni, hogy Elek István kereskedőnél (Szilágyi Dezső-utca 29. szám alatt) kösznetet kaphatnak.

Az Elnökség.

Külföldi közellátási hírek

Kenyérgondok, kérdések a világ minden részéből

AMERIKA (USA)

A polgári használatra szolgáló cikkek gyártásához felhasználható acélmennyiséget az USA-ban 1942-ben 2 millió tonna alá szorították, holott ez a mennyiség 1940-ben még 9 millió tonna volt. A folyó évben a korlátozást olyan mértékben akarják folytatni, hogy a polgári célokra gyártó ipar már csak 250.000 tonna acélt fog kapni.

Az USA árkormánybiztosa újból maximalta a szarvasmarha és sertés-hús árát. A rendeletről azt remélik, hogy eredményesen téri le a zúfgalmi árakat. Az árelenőrző hivatal ezzel egyidejűleg messzemenőleg kiterjeszti az élelmiszerek fejadagolási rendszerét. Kontingentiás alá kerül a hús, sajt, margarin, a zsír és egyéb növényi zsír.

Chicagóban az utolsó hét folyamán a sertések árát újból felemelték.

Washingtonban a vágómarhák mintegy 20 százaléka nem rendelés úton, hanem a feketepiacan kerül forgalomba. Az USA más városaihoz is olyan hírek érkeznek, hogy a húselvétel egyre jobban a zúgkereskedelmek kezére kerül.

A racionalizálás kiterjesztése következtében eddig több mint 270 maximális árat állapítottak meg.

Az USA bőrpiairól jelentik, hogy a lábbelikészítők bőrellátása az utóbbi időben kritikussá vált. A szükséges polgári lábbeli javítások eszközhetősége a kormány több ízben kénytelen volt a katonai raktárakból kiutalni a bőrmennyiségeket.

Számolni kell azzal, hogy az illetékes hatóságok már a legközelebbi jövőben elrendelik a textilanyagok fogyasztásának racionalizálását.

KANADA

A kanadai kormány rövidesen kénytelen lesz elrendelni az összes húsneműek adagolását. A kanadai húshiány oka főleg az, hogy a mezőgazdasági munkásság a városokba, a hadiipari központokba töltött, másrészt meg Anglia ragaszkodik ahhoz, hogy Kanada továbbra is ellássa húszállományokkal, amelyeknek nagyrésze tudvalevőleg a tenger fenekére kerül.

MEXIKÓ

A mexikói gazdasági miniszter azonnali hatállyal elrendelte a mexikói élőállatvitel nagyarányú korlátozását.

BRAZILIA

Buenos-Aires tartományban a tartós szárazság folytán a kukoricatermést teljesen elveszettek lehet tekinteni. Nagyon rosszul állnak a főzelékfélék, a napraforgóültvények és a lucernatáblák is. A legelők olyan siralmas állapotban vannak, hogy a tartomány több részében már hatalmas marhaesordák pusztultak éhen.

Rio de Janeiróban papirhiány miatt egyetlen lap sem jelenik meg.

ANGLIA

A szigetország képtelen saját terméséből a lakosságot és a hadsereget élelmezni. Hús, búza, sajt és vaj Angliában nincsen elég, ezeket a domíniumok szállítják. Főzeléket elegendő mennyiségben termel Anglia. Nem tudjuk pontosan, mennyit tartalmaznak

búzában, vagy rozsbán, de a háború kitörése előtt a brit kikötőkben egymillió 500.000 tonna búza tárolt, ez pedig kb. 10 heti szükségletnek felel meg.

A brit papiripar képviselői legutóbb ismételt panaszokat emeltek a kormány árpolitikája ellen. A múlt évben ugyan felemelték néhányszor az újságpapír árát, azonban ezzel egyidejűleg a szükséges anyersanyagok ára is emelkedett.

Dalton brit kereskedelmi miniszter közölte, hogy Angliában megszorítják a ruhaellátást.

ÍRORSZÁG

Írorszában március 1-én lépett életbe a ruhagyártással kapcsolatos takarékosági rendelet. Férfi ruháknál megtiltották a kétsoros kabátok készítését és csökkentették a megengedett zsebek számát. Hasonló korlátozásokat rendeltek el a női ruháknál is.

FINNORSZÁG

A finnek svéd közvetítéssel 7000 mázas vajot kapnak Dániából, kb. 12 millió korona értékben.

SVÉDORSZÁG

A húshiány miatt Svédországban emelkedett a róka, mókus és különböző madarak fogyasztása s húsuk annyira megdrágult, hogy az árelenőrző bizottságnak kellett közbelépnie. Ez maximális árakat állapított meg a róka- és mókushúsról, valamint a varjúra és más madarakra nézve.

FRANCIAORSZÁG

Bonafous miniszter azon kijelentéssel kapcsolatosan, hogy a legutolsó gabonaszemet is be kell szolgáltatni, kijelentik, hogy ha ez meg nem történik, úgy a kenyérfeladagokat Franciaországban le kellene szállítani.

Franciáországban különösen a szirrellátás szenvedte meg erősen a gyarmatok elvesztését. Most mindent elkövetnek az olajosmagvak termelésének fokozására. Németország tekintélyes mennyiségű vetőmagot hozott a francia mezőgazdák rendelkezésére.

Hatóságilag osztják szét a mezőgazdasági gépeket a francia mezőgazdák között.

OLASZORSZÁG

Új kenyéradagokat állapítottak meg. A normál napi fejadag 150 gr. a fiataloké pedig 200 gr. a munkásoké pedig 300 gr. Olaszországban érdekes eljárást dolgoztak ki a guminak etilalkoholból való előállítására. Az etilalkoholt pedig Olaszországban cukorrépából állítják elő. Az első nagy mesterséges kaucsukgyárat Ferrarában állítják fel.

NÉMETBIRODALOM

Backe államtitkár nagyszámú német kertész, főzelék- és gyümölcs-termelő előtt a kormány elismerését tolmácsolta. Ezidén télen a főzelék-félékkel való ellátás már kedvezőbb volt, mint a megelőző években.

Ugyanakkor, amikor a ruhaiparban kötelezővé teszik a kis- és nagyipari üzemekre a javítások vállalását, megtiltják új cikkek készítését. A tilalom vonatkozik mindenféle felöltőre,

férfi- és gyermekruhára, sportruhára, kötényre, női fűzőre, mindenféle himzésre. A tilalom alól csak egyes esetekben van kivétel. A vegyipar terén egy rendelet a fenyképészeti cikkek, filmek, lemezek, másolópapírok stb. eladását tiltja meg olyanok részére, akik nem hivatásos fényképészek. Egy másik rendelet megtiltja viaszárny, fürdőszék, hármiféle illatszert és szépitőszert további előállítását. Kivétel a tilalom alól a fogkrém, a fagybalzsam és a gyermekhintópor.

Németországban propagandát indítottak a cukorrépa-termelés fokozására. Rámutatnak arra, hogy egy területi egységen a cukorrépa leveleivel együtt 4-5-ször akkora takarmányértéket termel, mint a takarmánygabona és másfél-kétszer annyit, mint a burgonya, vagy a takarmányrépa.

Két és félevesi fegyházat kapott a barátjai halálosvégű verekedés tette

Haláltokozó súlyos testi sértésnek minősítette a bíróság Domokos Lőrinc tettet.

Nagyvárad, március 30. Megemlékeztünk annakidején arról a halálosvégű huzonggyezésről, amely január 12-én játszódott le Barátka községben. Ördög András kocsmájában, majd Domokos Lőrinc háza közelébenört tragikus befejezést Czepel János fejbeverésével s egy nappal későbbi halálával: Domokos Lőrincet szándékos emberöléssel vádolta a kir. ügyészség s az ügyben a hó 9-én tartott tárgyalást a nagyváradi törvényszék dr. vitéz Boró Barna-tanácsa. Akkor a vádlotton kívül több tanu és Beóthy Konrad dr. orvosszakértő kihallgatására került sor, majd a bíróság újabb három tanu kihallgatását rendelte el s a főtárgyalás folytatását ma délutánra tűzte ki. A mai tárgyaláson, a megidézett újabb tanuk kihallgatása

után, dr. Szabolcs Jenő kir. ügyész teljes egészében feuntartotta a vádat és a vádlott súlyos megbüntetését kérte. A védelem viszont kérte az enyhítő körülmények figyelembevételét, így a vádlott italos és erősen felindult állapotát, valamint az áldozatnak a tanuvalomásokból is kitünő, támadó szándékát s mind ezek mérlegelésével a cselekmény enyhébb minősítését.

A bíróság hűnőnek mondtotta ki Domokos Lőrincet a vádtól eltérően szándékos emberölés helyett haláltokozó súlyos testi sértés büntetésében és ezért 2 és félevesi fegyházra ítélte, melyből a vizsgálati fogságban eltelt két hónapot és öt napot kitöltöttnek vett. A királyi ügyész felebbzett az eltérő minősítés miatt és a büntetés súlyosításáért.

Megállapították a postaforgalom újabb nemzetközi díjszabását

A múlt év őszén alakult meg Bécsben az Európai Postai és Távközlési Egyesület, amelyben Magyarországon kívül Albánia, Bulgária, Dánia, Németország, Finnország, Olaszország, Horvátország, Németalföld, Norvégia, Románia, San-Marinó és Szlovákia vesz részt.

Az egyesület az európai posta és táviró szolgálat tekintetében többirányú megállapodást kötött. Ezek közé tartozik a postai forgalom újabb nemzetközi díjszabásának megállapítása, amely április 1-én lép életbe. Ennek alapján Magyarországból egyes külföldi államokba irányuló postaküldemények tarifáit április 1-től kezdődően lényegesen mérsékelik Albániába, Bulgáriába, Dániába, Horvátországba, Németalföldre, Norvégiába, Olaszországba, Romániába, San-Marinóba és Szlovákiába címzett levelek díjszabása ezentúl 20 grammig 30 fillér, az eddigi 40, illetve 50

fillér helyett. A levelezőlap tarifája április 1-től ezekben az államokban 10 fillér, az eddigi 24, illetve 30 fillér helyett. A Németországba és Finnországba szülő levelek és levelezőlapok eddigi tarifája változatlan marad. Megállapodás értelmében a szerződésben résztvevő államok kölcsönösen lemondtak az országukból származó és területükön átszállított levelezőpostai küldemények szárazföldi átszállítási díjairól. Ez az átszállítási díjmentesség az értékével zárlatokra is vonatkozik. Április 1-től kezdve a Magyarországból Albániába, Bulgáriába, Dániába, Horvátországba, Németalföldre, Norvégiába, Olaszországba, Romániába, San-Marinóba és Szlovákiába feladott táviratok szódíjai is megváltoznak. A közönséges távirat szódíja Horvátországba, Szlovákiába és Romániába 20 fillér, a többi felsorolt országokba 33 fillér (Magyar Tudósító.)

Sárdy! Sárdy! Sárdy!

április 7-én és 8-án

a KORONA filmszínházban

Közreműködnek: Czeglédy Ilona énekművész, Szógi Arany, a kiváló művész és Biró László vezényletével 40 tagú koncert zenekar, világvárosi műsor.

Jegyek elővételben a Korona Filmszínházban válthatók. Helyárak: 1 P-től 7 P-ig.

„LYRA” hangversenyiroda rendezésében.

Németországban tökéletesítették a szintetikus zsír előállítását.

ROMÁNIA

Romániában a csont értékesítésétől a kolbászgyárakat, vágóhidákat és konzervgyárakat eltiltották. A csontot a jövőben csak az államilag elismert enyvgyárak értékesíthetik és dolgozhatják fel.

Háborus hús- és angoranyúl-tenyésztés

— Hogyan lehet segíteni a háztartások húsgondjain —

Ma nem vitás, hogy nemcsak a prémnyólak tenyésztése ütközik nagy nehézségekbe, hanem veszélyben van a kisállattenyésztés általában. Hibát követnénk el azonban, ha mindezért, a háború mintegy természetszerű következményéért, közellátási tényezőket vagy bárkit is okolnánk. Ez a háború élet-halálharc a létért vagy nemlétért. Hogy mennyire szörnyű valóság ez, ahhoz nem fér kétség. A közellátás tényezőire alig hárul kevesebb felelősség, mint bármely más háborus tényezőre és ezért ne

zúgolódjunk, hanem fogadjuk megértéssel az általuk hozott rendeleteket és intézkedéseket, még akkor is, ha azok a kisállattenyésztőkre látszólag károsak is volnának. Igyekezzünk inkább, lehetőleg saját hatáskörünkben megoldani a megoldhatatlannak látszó feladatokat anélkül, hogy problémáinkkal az illetékes tényezőknek vélt hivatalokat zaklatnánk, mert azok jelenleg érdeklődésünkben csak nagyon keveset, vagy éppen semmit sem tehetnek.

Ha azonban a vizet elvonjuk tőle, a legközelebbi alkalommal annyira telelősezi magát, hogy a következmények szinte kikerülhetetlenek. Sok esetben tanács-talanok vagyunk a felfúvódással szemben. A beöntések és más komplikált eljárások, vagy nem végezhetők el, vagy nem használnak és így a nyúl több órán át szenved vagy esetleg belepusztul. Itt megemlítem, hogy ha az állat több, mint három órán át felfúvódva van, többé már nem használható tenyészállatnak és azt ki kell selejtezni, ami nem egyszer tetemes károsodást jelent. Magam már éveken át a következő, bár drasztikus, de föltétlenül biztos hatással, eljárást alkalmazom: Ha észreveszem, hogy az állaton a felfúvódás jelei mutatkoznak, megpróbálom előbb egy széntablettát tejben feloldani és azzal megitatni. Ha egy óra múlva a felfúvódás tünetei nem múltak el, úgy az állatot fölényel és hátánál fogva belemártom egy vödör friss vízbe, hogy csak a feje maradjon ki. Ebben az állapotban két-de legtöbb három percig tartom a vízben. Utána száraz ruhadarabokkal, ha nem is szárazra, de jól ledörzsölöm. Majd egy másik rongyba begöngyölöm és mérsékelt meleg helyre teszem mindaddig, míg teljesen meg nem szá-

Minden házkörüli hulladék jó takarmánynak

Mindenekelőtt tudatában kell lennünk, hogy a részünkről bármennyire fontosnak is látszó kisállattenyésztés, nemzetgazdasági szempontból még nem első fontosságú kérdés, háborus szempontból meg igazán nem az. Ez azonban távolról sem jelenti azt, hogy a másodrangú tényezők nem fontosak nemzet- vagy hadigazdálkodási szempontból, amit a legjobban igazol, hogy Németországból ma egyetlen hús- és angora-tenyészállatot sem exportálnak, mert az anyaországban nélkülözhető felesleg mind Ukraj-

nába szállítják. Tehát, ne feledkezzünk meg arról, hogy hazafias kötelességet teljesítünk, ha ezt a kérdést saját magunk igyekezzünk megoldani és állományunk fenntartására lehetőleg olyan táplálékot használunk fel, amely más-különből veszendőbe menne (krumpli-héj, zöldszékelladék, kerti gyomok stb.). Ebben a totális háborúban minden falat hús, minden deka gyapjú számít. Kötelességünk tehát a lehető legtöbbet termelni, még a leküzdhetetlennek látszó nehézségek árán is.

Gondok és jótanácsok

Mivel az angoranyulakról akartam beszélni, rátérek a tulajdonképpeni tárgyra. Távol áll tőlem a gondolat, hogy szakelődését tartásuk a vitaminokról, vérkeveredésekről stb., amiről már úgy is annyit írtak, hogy a legtöbb tenyész-tőnek az a téves meggyőződése van, hogy az angoranyúl nem kis állat, vagy ha mégis az, akkor bizonyosan valami hippennyúl, amely csak névleg hasonlít a többi nyulfajtákhoz. Itt leginkább azokról a tenyésztőkről beszélek, kik sohaem foglalkoztak állattenyésztéssel és így egy nagyon fontos tényezőnek a létezéséről szinte nem is tudnak. Az állattenyésztéshez általában föltétlenül szükséges az érzék. Ugyanaz az érzék, amely bármely más foglalkozásnál szük-

séges és amelyhez, vagy rátermettség, vagy hosszabb gyakorlat és tapasztalat révén jut a tenyésztő. Ma leginkább azok a tenyésztők vannak nehéz helyzetben kikből ez a rátermettség hiányzik és azt ekkéféle szakkönyvből és elméletből akarták pótolni. Ez azonban csak addig volt lehetséges, míg a könyvekben előírt vitamin- és fehérjedús táplálék minden nehézség nélkül megszereshető volt. Ma azonban ezek az elemek zatoryra jutottak és a legtöbb tenyésztőnek első gondolata, hogy az állományon túladjon. Főleg ezeket a tenyész-tőket szeretném némileg megvilágosítani és ha nem veszik értséneket, néhány tanáccsal ellátni, melyeket mondhatnám évtizedek tapasztalatainak alapján szereztem

Szénával és vízzel való bánásmód

Mindenekelőtt szögezzük le azt a tényt, hogy az angoranyúl is csak nyúl. Tehát rágcsáló állat, melynek a legfőbb tápláléka a zöld takarmány akár száraz, akár frisse állapotban. A másik fontos tényező a tápláléknál a tiszta víz. Tud-

juk ugyanis, hogy a szénában megvan majdnem mindaz, amire szüksége van a nyulnak, de azt is szükséges tudnunk, hogy a széna az egyik legjobb gyomor- és béltisztító táplálék és ezért nem minden ok nélkül nevezik a „gyomor seprőjének”. Merem állítani, hogy aki helyesen alkalmazza a szénával való táplálást, annak az állományában nem lép fel gyomor- és bélhurut, de megakadályozza a felfúvódást is.

Most már a fontos csak az, hogy milyen módon alkalmazzuk a szénával és a vízzel való bánásmódot. Sok éves tapasztalatom alapján rájöttem, hogy a legjobb a következő eljárás: Reggel az első etetés alkalmával mindig frisse szénát és tiszta edényben frisse vizet adjunk. Itt megemlítem azt is, hogy dacára minden előírásnak, mind télen, mind nyáron a szénának nem szabad kifogni az állat előtt, mert aztán tehetünk bármilyen táplálékot elibe: abból csak akkor fog enni, ha szükségét érzi és csak annyit, amennyi meg nem árt. Nagyon vigyázzunk arra is, hogy a vízhiány miatt a nyúl ne akarja a nedvűs eledeléből pótolni a szükséges vizet, mert az a legtöbb esetben felfúvódással vagy még súlyosabb következményekkel járhat. Ha széna van előtte ne féljünk attól, hogy a nyúl több vizet fog inni, mint amennyire szüksége van.

Szállodások, Vendéglősök és Kocsmárosok Országos Szövetségének nagyváradi és bihar-megyei Szakosztálya megilletődötten jelenti, hogy szakosztályának érdemekben gazdag választmányi tagja

albisi
BAKCSY ADAM

vendéglős úr meghalt.

Elhunyt szakosztályi társunk több mint 30 éven át szolgálta becsülettel, páratlan magyar vendégszeretettel a vendéglős ipart.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

A Vendéglátó Iparosok Szakosztályának Elnöksége

A világvárosok mozgósínházainak legnagyobb sikere!

Elmény: Ferfinek és nőnek, és üdülés: gyermeknek és öregnek mindenkinek, aki szereti a vidámságot, a szépet és művészt.

Kacagó tarka tavasz

Ez az a műsor, amely hónapok óta megszakítás nélkül felt házakat vonz a filmszínházakba.

Bemutató szerdán a

CASINOBAN

Kedden utoljára:

Irland zsarnoka

rad. A legtöbb esetben, ha már a felfúvódás elmúlt, az állat maga mázlik ki a rongyból és mintha mi sem történt volna, az élje tett szénából vígan lakmározik. Természetes, hogy a rongyból a feje kimarad és úgy helyezem el egy ládában, amelyet előzőleg szalmával kibéleltem.

Két hónapi fogházat kapott egy titokzatos süketnéma határátlépő

Csupa ellentmondásokból áll az állítólagos Wallach Jakab vallomása

Nagyvárad, március 30. Titokzatos vádlott állt tegnap a nagyváradi törvényszék Várad-tanácsa előtt.

Magában véve az, hogy süketnéma, talán nem lenne különösebben feltűnő, vagy éppen titokzatos. Annál furcsább azonban az, amilyen valószínűtlenül és ellentmondóan a föltett kérdésekre válaszol.

Már személyadatainak felvételénél is zavarok mutatkoznak, annak ellenére, hogy arcán semmi jele a süketnémaságnak legelőször együttjáró értelemhiánynak s külsőleg is határozottan „jobb” ember benyomását kelti.

Wallach Jakabnak hívják s állítólag egy aradmegyei faluban született 1912-ben, de hogy melyik hónap melyik napján s mi a szülőfalujának neve: állítólag nem tudja. Az is feltűnő, hogy bár 1912-ben született, amikor Arad megye még Magyarországhoz tartozott, ő azt „mondja”, hogy Romániában született. Az is különös, hogy előbb arra a kérdésre, mióta süketnéma, azt feleli, hogy gyermekkorától. Csak később helyesbíti olyképpen, hogy 1941-ben lett süketnéma, amikor arccal kiesett egy robogó vonatból. Még feltűnőbb, hogy noha állítása szerint mindvégig Arad megyében, illetve később Bukarestben élt s csak 1941-ben lett süketnéma, sem magyarul, sem románul nem ért, csak zsidó zsargonban, azon a nyelven viszont héber betűkkel tökéletesen ír, annak ellenére, hogy állítólag 10 éves kora óta — lakatos.

Igy folyik a kihallgatás. Dr. Rosenthal Ferenc, héberül írni tudó ügyvéd látja el a „tolmács” szerepét. Ő írja héber betűkkel a bíróság kérdéseit és Wallach Jakab írja a választ, már amire tud — vagy akar? — válaszolni. Mert nem minden kérdésnél működik egyformán

az agya. Arra a kérdésre például, hogy hol lakott legutóbb, először azt feleli, hogy Aradon, majd, amikor életétartják a rendőrség előtt tett vallomását, helyesbíti, hogy Bukarestben.

A vád ellene: tiltott határátlépés. Állítólag azért jött át, hogy az anyját keresse. Azt azonban, hogy hogyan hívják az anyját, csak hosszas huzavona után tudja megmondani. Az is különös, hogy — mint már említettük — azt állítja: 10 éves kora óta a lakatos mesterséget űzi; ennek ellenére a keze teljesen egy intellektuális keze, nyoma sincs rajta a durva munkának.

Órákig tartó „kihallgatás” után végül is a bíróság 2 hónapi fogházra ítélte Wallach Jakabot, aki megnyugodott az ítéletben.

Megtartották az első népművelési előadást a Tűzharcos Székházban

Nagyvárad. Szokatlanul nagy érdeklődés mellett tartotta meg első népművelési előadását a Tűzharcosok nagyváradi csoportja. A Tűzharcosok székháza zsúfolásig megtelt az érdeklődőkkel. Az első előadást dr. Szabó Lajos református lelkész, nemzetvédelmi keresztes tartotta: „A szeretet mindent legyőző hatalma” címen.

Dr. Szabó Lajos lelkész előadót előadása után a Tűzharcosok meleg ünnepségekben részesítették. A mindvégig értékes és lebilincselő előadásért Hegedüs Imre és Agárdy István mondott köszönetet. Az asszonyok nevében vitéz Sömgyői Istvánné köszönte meg az előadást.

Az első előadás a magyar Hízek-egy elmondásával ért véget.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40,
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nemadunk vissza.

**Vörös hajó
 minden sötét vizen***
 (A volt vezér.)
 — MAGYAR BALINT —

*Bár nincsen itt és át nem veheti,
 Csókra nyujtom a keresztet neki.*

*Él ő ma is, egészséges, erős,
 De mert minket védett, már csak előd.*

*Ama napon, mikor járhatna itt,
 Térdeplő az oltár előtt ma is.*

*És telette a szál-gyertya, miről
 Tudni kell: a hely püspöknek örül.*

*A lelkeknek másképpen atyja most;
 A rabsági korban főpapja volt.*

*S úgy búcsúzott el, hogy velünk maradj,
 Nekünk vet és nyáron velünk arat.*

*Lelkünk tornya volt vezéri helye,
 Ma is felszáll hullám-üzenete*

*És fel fogjuk ma is, amit izen:
 „Vörös hajó minden sötét vizen!”*

* Szerzőnek „Révtől révig” címen
 most megjelenő verseketől.

Teljesen meggyógyult a pápa. Rómából jelentik: A pápa teljesen meggyógyult és vasárnap már fel is kelt. Fogadta a biboros államtitkár, és az államtitkárság tisztviselőit.

MEGHALT PELLEGRINETTI BIBÓROS. Róma. (MTI.) A Stefani jelenti: Pellegrinetti bibornok hétfőn éjszaka elhunyt.

A 350 éves jubileumát ünneplő székelvudvarhelyi római katolikus főgimnázium felhívással fordul volt diákjaihoz. Székelvudvarhelyről jelentik: A székelvudvarhelyi római katolikus főgimnázium jelen tanévvel a 350-ik iskolai évét zárja. Ennek megünneplésére június 14-én, pünkösd másodnapján ünnepséget tart, melyre minden volt tanítványát szeretettel meghívja és elvárja. Az ünnepségre volt tanítványait személy szerint szeretettel meghívni, hogy az ünnepség így egyúttal vendégtalálkozó is legyen. Eppen ezért társasággal kéri minden volt diákját, hogy a maga, valamint itt végzett tanulólársai címét az intézet igazgatóságával minél előbb közölni sziveskedjék. Az intézet igazgatósága tudja, hogy ennek a kivételesen szép jubileumj alkalomnak ünneppé emelésére az intézet volt diákjai mindent elkövetnek.

A német konzul bankettet adott a város vezetőinek tiszteletére. Nagyvárad, márc. 30. A nagyvárad német konzulja ma délután a Kék Macska vendéglőben díszbédelt adott a város vezetőinek tiszteletére. A banketten dr. Soós István polgármester magyar és német nyelvű pohárköszöntőben üdvözölte a konzult, rámutatva a magyar-német baráti kapcsolatok jelentőségére.

„HORTHY” ÖSZTÖNDIJJAL Tüntették ki egy nagyváradi főiskolást. Mottl Gyula iparművészeti főiskolai növendéket, — Mottl R. Pál polgári iskolai tanár fiát — kiváló tanulmányi előmenetelle elismerésül a kultuszminisztérium előterjesztésére „Horthy” ösztöndíjjal tüntették ki.

Szeressük a földet! címmel írt vezetőcikket özv. Demény Lászlóné, szodói gazdálkodó a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hettőlapja most már 24 oldalas terjedelemben jelenik meg és részletesen tájékoztatja a gazdákat minden őket érdeklő fontos ügyről. Értékes szakcikkeket közöl a borzderes szarvasmarha előnyeiről és erdélyi térhódításáról, a vetőburgonya gondozásáról, jó mézelnővényekről, a vetőmagkukorica előkészítéséről és a pulykatenyésztéséről. Érdekes képből számol be a székesfehérvári aranykalászos vizsgáról, a galgahévi víz gazdanapokról és több szőlőgazdálkodó tanfolyamról. Elbeszéléseket, verset, regényt, háborús képeket, kifestéseket, rendezeteket, placi és vásári árakat és sok más, érdekes cikket és képet találunk benne. Előfizetési ára március 1-től az év végéig 6 pengő 50 fillér. Kapható az újságárusoknál és az IBUSZ-pavilonokban. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala, Budapest, VII. Erzsébet körút 7.

ÁPRILIS 12-ÉN ÜL ÖSSZE A KÉPVISELŐHÁZ. Az Új Nemszedék írja: A képviselőház összejelésének időpontját még nem határozták meg, valószínű azonban, hogy a Ház első formális ülése április 12-én lesz.

Működésbe lépett a Paracutin tűzhányó. Buenos-Airesből jelentik: MTI a Német TI jelenti: Mint Mexikóból jelenti a Parankari Cutiro város közelében lévő Paracutin tűzhányó működésbe lépett és több tanyát teljesen elpusztított. A lakosságon vakrémület lett, urrá és messzi vidékekre menekült el. A város közelében 20 centiméteres hamuréteg fedti a talajt.

JURCSÉK BÉLA KÖZELLÁTÁSI ÁLLAMTITKÁR ÁTVETTE HIVATALÁT. A MTI jelenti: Jurcsék Béla közellátási államtitkár, aki hosszabb és súlyos betegségben esett át, most felgyógyultan átvette hivatalát.

Az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz abozulot megbizható hashajtó, amelynek hatása rendkívül enyhe és igen kellemes. Kérdezze meg orvosát!

AZ ERDÉLYI PÁRT HIREI. Az Erdélyi Párt jogvédő irodája folyó hó március 31-én (szerdán) délután 5-6 óra között ingyen jogsegélyt nyújt a hadbavonultak hozzátartozóinak és az arra rászorulóknak. Ugyancsak a Magyar Házban 6-8 óra között dr. Varga László városi tanácsnok kereskedelmi és iparügyekben ad felvilágosítást az arra rászorulóknak.

Szerdán délután edzést tartanak a leventelabdárugók. Szerdán délután a nagyváradi leventék labdarugóit szokásos heti edzésüket tartják a Rhédey-kerti sportpályán. Az edzés 3 órakor kezdődik és a szakoktató ezután hívja fel a leventék figyelmét a pontos megjelenésére.

MEGHALT RACHMANINOV. A Pest írja: Amsterdamban érkezett jelentés szerint Északamerikában meghalt 70 esztendőskorában Rachmaninov, a világhírű orosz zenezerző és zongoraművész.

BELVÁROSI

Csütörtökön bemutató!

AZ ÉJSZAKA LEÁNYA

Van-e ut visszafelé a mocsarból?

Muráti Lili két arca, kettős lelke, kettős szerepe!
 Muráti Lili, Ajtay, Perényi, Gregus, Rácz Vali, Szép Ilonka

KORONA Filmszínházban

Házassággal kezdődik

Muráti, Hajmássy, Bilicsi, Rajnay

A polgármester holnap tölti be a közüzemek új állásait. Nagyvárad, március 30. A városvezetés ma délelőtt üzemigazgatósági ülés volt, amelyen az állások átvezetésével kapcsolatban javaslatot tettek a kinevezésekre. A polgármester a holnapi nap folyamán ejti meg ezeket a kinevezéseket.

ÉLETBELEPETT AMERIKÁBAN AZ ÉLELMISZERKÖRLÁTOZÁS. A Német Távirati Iroda jelenti: Hétfőn Amerika egész területén életbe lépett a hús, vaj, zsír és az étkezési olaj adagolása.

Mario Arlotta lett Magyarország Barátjainak egyesület elnöke. Rómából jelentik: (MTI) Az Amici del Ungheria vagyis Magyarország barátjai nevezetű társaság újjaalakult. Elnök Mario Arlotta volt budapesti nagykövet lett. Az újjaalakult társaság céljának azt tekintti, hogy tovább fejlessze a magyar-olasz kapcsolatokat. San Martino volt államminiszter díszelnök lett.

ADOMÁNYOK. „Szent Antal” nevűben 10 pengő hoztak szerkesztőségünkbe szegényeink részére. Rendeltetési helyre juttatjuk.

CSÜTÖRTÖKÖN SZABADEGYETEMI ELŐADÁS. A változatos szabadegyetemi előadásorozat csütörtökön, április hó 1-én városunkról hoz témát, *Nagyvárad Erdély kapuja* címen. Dr. Udvarhelyi Károly szegedi főiskolai tanár előadásában. Helyi vonatkozású előadásának vázlata: Nagyvárad és közelebbi környékére vonatkoztatva a természet ősi képe, az Alföld, a hegyesség és a folyók szerepe ebben az ötévtizedben. A földrajzi telepítő erő, azoknak hatása az emberre a települések kezdetén és később. Összehasonlításuk máshol működő hasonló tényezőkkel. A történelmi és politikai események jelentősége a város fejlődésében. A néprajz kialakulása és a foglalkozások fejlődése. Nagyvárad mai földrajzi helyzetének összehasonlító jellemzése és geopolitikai értékelése. Nagyvárad, — a hajdani gyeplő — ma a magyar nemzettest belső védelmi vonalán álló sarkbányája az Erdély kapuja. Az előadás a városháza dísztermében délután 6 órakor kezdődik.

Letartóztattak egy hentes „fekete” úzelmei miatt. Szegedről jelentik: A hatósági árellenőrző hatóságok megtudták, hogy több szegedi cipész hatósági engedély nélkül borjubőrt vásárolt egy kiskundorozsmaj hentesnél. Kiderült, hogy Kovács István kiskundorozsmaj hentes több ízben titokban borjut vágott le és annak bőrét éokszoros áron adta el a szegedi cipészeknek. 18 borju bőrön kívül 1743 kiló zsirt, 141 kiló sonkát, 340 kiló szalonnát és húst, 700 kiló tengerit és 500 kiló lisztet találtak a hentes lakásán. Kovács István letartóztatták és a szegedi ügyészség fogházába szállították.

Az Actio Catolica 91. sz. filmkritikája

„A LEANYINTÉZET HŐSEI”. Olasz történelmi film Garibaldi forradalmának idejéből, jószándékú, de nem mindig épületes aláfestésével a zárdal nevelésnek.

„HÁZASSÁGGAL KEZDŐDIK” Kacagtató magyar burleszk, lehetetlen helyzetekkel, de erkölcsileg nem kifogásolható tartalommal.

„AZ ÉJSZAKA LEÁNYA”. Az alvilági és becsületet élet küzdelmének rajza, jószándékú, de téves lélektan felépítésel.

NYILTTÉR

Felhívás

Alulírott megvenni szándékozom Busch Zoltán tulajdonát képező „Bihari Modellház”, Nagyváradon, Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt található árukészletét és berendezését.

Felhívom ezzel kapcsolatban nevezett cég hitelezőit, hogy követeléseiket nálam 3 napon belül jelentsék be, mert ezen határidő letelte után bejelentendő követeléseket tudomásul venni nem áll módomban s azok kiengyenlítésére vonatkozólag semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalok.

ZAKARIÁS ANDOR KÁROLY
 textilnagykereskedő,
 Kossuth Lajos-u. 5.

RÁDIÓ

SZERDA, MÁRCIUS 31.
 Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebbresztő, Torna.
- 7.00 Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 Weidinger Ede szalonzenekara.
- 11.15 Fayl Erzsébet énekel.
- 12.10 Szórakoztató zene.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 A Folyamérők fuvózenekara.
- 15.00 Horváth Dudás József cigányzenekara.
- 15.30 Csapódy Csaba beszél.
- 15.50 Csajkovszkij: Szerenád.
- 17.00 Siegfried Schultze zongorázik.
- 17.20 Dessewffy Gyula előadása.
- 17.35 Közvetítés az Arisztaszövetségből.
- 18.00 Honvédműsor.
- 19.05 A hollasi Cupido. Vigjáték.
- 20.00 Filmről-filmre.
- 22.10 Farkas Józka cigányzenekara játszik és Horti Lajos énekel.
- 23.45 Táncczene.

Budapest II.

- 18.05 Az Operaház előadásának közvetítése: Trubadur.

A vácas egyheti népmozgalma

SZÜLETÉS. Mohai József levente-parancsnok fia Gábor. Nagy Imre borbélysegéd fia Imre. Szabó Gábor asztalossegéd leánya Mária. Lele Albert üvegcsiszológymunkás fia József. Szentmiklósi Ferenc MÁV vonatkísérő fia Ferenc. Fazekas János napszámás leánya Margit. Klein István fodrászsegéd fia Róbert. Klein István fodrászsegéd fia Tamás. Deitel Jakab főkántor leánya Mirjam. Opre Simon utcacéprő leánya Anna. Forgács István mezőgazdasági cseléd fia Sándor. Bánfi János halász leánya Anna. Smidt István napszámás leánya Emma. Barna Ferenc napszámás leánya Piroška. Téglás Károly Vilmos napszámás fia Sándor. Szilágyi László csizmadiasegéd leánya Erzsébet. Nyegru Sándor napszámás fia Sándor. Szilágyi Tibor MÁV munkás fia József. Bauman István ügyvéd leánya Éva. Mészáros Sándor MÁV vonatkísérő leánya Elvira.

HÁZASSÁG. Kanalas József gépész és Bódis Karolina. Nagy Lajos papírkereskedősegéd és Hotorán Etelka. Imre József csizmadiasegéd és Barabás Juliánna. Flórián József városi üzemeknél vízvezeték szerelő és Szabó Ilona. Szabó László felekezeti középiskolai tanár és Muresán Leontina. Urbanovszky Gusztáv asztalossegéd és Angyal Irén. Gózner Károly m. kir. postánál villanyszerelő és Kiss Veronika.

HALÁLOZÁS. Kortya János 4 hónapos. Szabó András 2 hónapos. Gub Erzsébet 22 éves. Varga Pál 20 éves. Béres Imréné Klékovics Juliánna 43 éves. Özv. Koltay Gyözőné Lebits Karolina 82 éves. Botis Demeter 64 éves. Ehrenberger Ferenc 4 napos. Özv. Draskóczy Mártonné Mikussay Ilona 67 éves. Balkus Imre 61 éves. Nagy József 64 éves. Horvát Sándor 38 éves. Özv. Olerik Alajosné Papp Virág 59 éves. Róth Gusztáv 3 hónapos. Parag Lajos 78 éves. Özv. Simon Józsefné Fekete Rozália 57 éves. Boné Mihály 59 éves. Börsök János 83 éves. Belényesi Sándorné Baum Irén 40 éves. Kolumpár Róza 52 év. Takács József 55 éves. Agod Lajos 71 éves. Friedmann Hermanné Propper Berta 63 éves. Fekete Demeter 66 éves. Sóvágó Sándor 40 éves. Illés Irén 2 és fél éves. Tótfalusi József 69 éves. Papp József 83 éves.

Mi van a piacon?

Nagyvárad. A hétfőn megtartott feti piac rendkívül gyenge felhozattal zárult. A korai tavasz beálltával mezei és kert munkálatokkal foglalkoznak a földmivesek. A piacon sóska, spenót, zöldhagyma és korai retek meglehetősen nagy mennyiségben volt felhozva, egyéb zöldségfélék hiányoztak. Almát szintén nagyobb mennyiségben kínáltak.

Nagy hiány mutatkozott húsfélékben és csupán halakat vásárolhatott a közönség. Legmagasabb piaci árak a következők voltak:

Gyümölcsfélék: (közepes felh.)

1 kgr alma 1.60—2.60—3.80, citrom 0.30—0.36, 1 kgr narancs 5—6 pengő, 1 kgr körte 2.20—2.50 P.

Zöldségfélék: (gyenge felhozatal)

1 kgr sóska 2.50—2.80, répa 0.20—0.36, 1 csomó zöldhagyma 0.20—0.24 pengő, 1 drb káposzta 0.10—0.80, fe-

jes saláta 0.50—0.60, 1 kgr cékla 0.20—0.30, 1 kgr petrezselyem 0.30—0.44, 1 drb karalábé 0.10—0.50, 1 drb zeller 0.10—0.30, 1 cs. piros retek 0.60—0.80, kgr 0.50, 1 drb tormacsomó 0.06—0.20, 1 kgr spenót 1.40—1.60, 1 csomó zöld zeller 0.14—0.16 P.

Élőállatok: (gyenge felhozatal)
1 szarvasm. vágó kgr 1.20—1.40, 1 fejős tehén 700—1600, 1 szopós borjú kgr 1.60—1.70, 1 pár kismalac 90—120, 1 drb igásló 300—1200, 1 drb parádészló 1200—1800 pengő.

Kenyer:
1 kgr egységes kenyér 42 fillér.

Férfiruhákat, használtakat legiobb áron vehet, eladhat

MOLNÁR

hasznaltruha üzletében Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra hához jövök.

SPORT

Győzelmeket arattak kerületi csapataink is vasárnap

Az NMK-Törekvés és a MAV II gólzáporral hengerelték le lenfeleiket. A NAC II kemény küzde emben győzött idegenben

Nagyvárad labdarugó sportja a tavaszi fordulóval különösen nagyot lendült. A kerületi bajnokságban szereplő csapatok is szép győzelmekkel szereznek hétről-hétre babérokat. úgy hogy ezen a vonalon a kétszámjegyű győzelem már szinte megszokott jelenség. Vasárnap a MAV II nem kevesebb, mint 15 gólt rugott a nagyszalontai leventéknek, míg az NMK-Törekvés éppen egy tucatnyi dugóval terhelte meg a gyulai leventék kapuját.

Az eredményeket alább közöljük.

NMK-Törekvés-Gyulai Levente Egyesület 12:0 (5:0)

Játékvezető Zagy Sándor Óriási főlényt harcol ki a maga javára a Töri és már az első félidőben 5 góllal biztosítja be a győzelmet. A II. félidőben is sűrűn potyognak a gólok s 12-ig meg sem állnak.

Góllövők: Román 7, Turkus 3, Szilágyi, Czell 1-1.

MAV II—Nagyszalontai Levente Egyesület 15:0 (8:0).

Játékvezető dr Papp. A sokkal jobb erőnlétben levő MAV-isták valósággal lehengerelték a szalontai levente ifjakat. A gólzápor már az első félidőben megkezdődött és a II-ban is folytatták egészen 15-ig.

Góllövők: Boldis 5, Halmi 4, Lisztes 3, Liszka, Sashegyi, Balk 1-1.

NAC II—Endrődi Levente Egyesület 2:0 (1:0).

Játékvezető Hazai. Viszontagságos út után és nagy élelmzési nehézségek közepette járta meg Endrődöt a NAC II. A fanatikus közönség végig nyíltá tudta tenni a mérkőzést és csak nagy harc árán fordította a maga javára az eredményt a NAC II. A Gólokat Haláti és Bartha II lötték. Igen jól játszott a csapatban Juhász, de jól mozgott Haláti is, míg le nem sérült és biztosan védte a kaput Tóth I.

Beolvadt az Esta-Sun az NSE-be

Nagy fejlődés várható ezáltal Várad atlétikájában

Nagyváltozás történt Nagyvárad atlétikai életében, ugyanis az Esta-Sun, ez a kizárólag atlétikával foglalkozó sportegylet — mely a megszűlés alatt az utóbbi nyolc évben egyedüli fellegetvára volt a várad atlétikának — egyesült az NSE-vel.

Amikor ez a változás történi feltétlen elismeréssel kell adoznunk annak az Esta-Sunnak, mely a megszűlés alatt egyetlen fenntartója volt oly hosszú ideig a várad atlétikának. Az Estában nagyszerűen nevelődtek is a fiúk. Itt lettek nagygyá és hoztak megbecsülést a váradatlaknak: Krupka, Szolnay, Szöcs, Domján, Hideg, Viktor, Bartos és a Fábánok az idősebbek közül: Kiss, Koppány, Lerchner, Janza, Szarvas és Iklódi a fiatalok közül, valamint a kiváló atléta lány Oláh Irma.

Most, hogy az NSE-be olvadt az Esta-Sun, méltatnunk kell a gyári csapat vezetőségének azt a sportszerető gondoskodását, hogy ugyanakkor, amidőn beszüntette ennek az értizedes multu egyesületnek a mű-

ködését, nem okozott megtorpanást, sőt ellenkezőleg, még nagyobb lehetőséget adott a további fejlődésnek: nagyobb lendületet adott a nagyvárad atlétikának azáltal, hogy egy helyre tömörítette az összes helybeli atléta-

Elismeréssel búcsúzunk el az Esta-Suntól, de ugyanakkor örömmel üdvözljük a minden pontján megerősödött atléta-gárdát az NSE-ben. Most, hogy az atléta egyhelyre tömörültek, az NSE lesz a kerület legerősebb csapata: az egyesületi bajnokság és a legtöbb egyéni és csapat bajnokság esélyese.

Végre Váradnak is van egy teljes atléta együttese, mely a környéken a legerősebb. Az is lényeges, hogy az NSE-ben most újra a legfőbb sportágnak tekintik az atlétikát. A fiúk lelkesedése is hatványozottabb, hogy most egyhelyben dolgozhatnak.

A napokban a nagyvárad Csokor is az NSE-ben olvadt és ezzel is erősödött az atlétikai szakosztály hegemóniája.

KISOK kerületi bajnokság

Gépipar középiskola—Szent László gimnázium 1:0 (0:0).

Játékvezető Ladányi. Végig erős iramu mérkőzés, megérdemelt gépipari győzelem. A gólt Nacsádi beadásából Cserna és Laczkó II közös erővel nyomták be.

Szolgalatos gyógyszerárak:

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszerár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martonovich) 16-32.

KORONA gyógyszerár, Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Rezső) 13-76.

DIANA gyógyszerár, Ghillányi-u. 10. (Sebestyén A.) 32-58.

SZENT ISVTAN gyógyszerár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Raáber A.) 14-44.

A gyógyszerárak éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Zsiros S. J.: Jézus élete — kötet — teljesen új állapotban eladó. Cím a kiadóban. 40

Eladók regények. Dr Baditz, Miskolc. 611

Szép filé zongoraterítő és új gyapjú horgolt babakocsi takaró eladó. Bodáné kézimunkaüzletében, Kossuth-u. 18. 508

Allást nyec

KIFUTÓ-FIUT felvesz a Szent László nyomda R. T. Szilágyi Dezső-u. 5.

Magas százalékkal könyvügynöki keresek. Cím a kiadóban. 442

Különléle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 evi gyakorlatlaltal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 513

Kaphatók: Jogfolytonos italmérések, Fűszerüzletek, Étkезде, Fodrászüzlet, Ruhatár, Trafikok, Fürdőbűffé, Kettő-czerpengőért havonta kettőszáz haszonrezesedést kap fedezettel. Társítások. Portási állás. Székely, Magyar-utca 3. 511

Kölcson könnyű visszafizetési feltétellel Hitelszövetkezetnél, Bethlen István-u. 6. kapható. 509

Elveszett

Elveszett férfi felsőkabát, benne Dorogi Ignac névre kiállított bevásárlási könyv és élelmiszerjegyek. Megtaláló hozza Lukács György-u. 42. alá. 510

Elveszett 26-an este 7 órakor Rimánóczy-szállótól első villamos megállóig szörmével bélelt szürke kapucni. Megtaláló jutalom ellenében adja le címét a kiadóhivatalban. 507

KIADÓFULAJDONOS:

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

72-és felelőszerkesztő

Dr. Paál Árpád

relációs kiadó:

Dr Scheffler Ferenc

Szent László-nyomda RT

kiadó

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.